UUTISET

Turkisala on syklistä ja pitkä nousukausi päättyy joskus. Mitä pidempään ja korkeammalle on noustu, sitä lujemmin tullaan alas. **TURKISTUOTTAJA MARKO MERILÄINEN, HALSUA**

Palvelut paranevat, hallitus ja oppositio vakuuttivat sote-mallista

Uusi sote-ratkaisu syntyi sunnuntaina kehysriihen kynnyksellä. Kuntien rooli jäi vielä auki.

Hallitus astui sunnuntaina hymyssä suin esittelemään uutta sosiaali- ja terveyspalveluiden mallia.

”Tämä on hienoin tiedotustilaisuus, missä olen ollut”, sisäministeri **Päivi Räsänen** (kd.) hehkutti.

Hymyä ei aiheuttanut vain saavutettu ratkaisu, vaan ennen kaikkea se, että se tyydytti myös vieressä istunutta oppositiota sekä kansainvälisiä luottoluokittajia.

”Tämä on tärkeä viesti kansalaisille, mutta myös kansainvälisille arvioijille. Palvelut tulevat paranemaan ja samalla julkisesta taloudesta pidetään huolta ja se saatetaan kestävälle pohjalle”, valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** (sd.) sanoi.

Sekä hallitus että oppositio puhuivat lähipalveluiden, kuten terveyskeskusten ja vanhusten kotipalveluiden säilymisestä lähellä ihmistä.

Urpilainen lupasi palveluiden paranevan ”riippumatta asuinpaikasta, postinumerosta ja lompakon paksuudesta”. Räsäsen mukaan painopiste siirtyy nyt perus- ja ennalta ehkäiseviin palveluihin.

Uusi malli kuroo umpeen kestävyysvajetta miljardeilla. Syynä on se, että sama taho päättää sekä perus- että erityistason palveluista, henkilökuntaa voidaan käyttää joustavasti ja tietojärjestelmiä yhtenäistää.

”Myös esimerkiksi sairaalaverkkoa voidaan järkeistää”, pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) sanoi.

Kokonaan uusi malli

Hallitus hylkäsi siis mallit peruskunnista, vastuukunnista, kymmenistä sote-alueista ja viidestä ervasta, ja päätyi varsin riisuttuun yhden tason malliin.

Suomi jaetaan jatkossa viiteen sote-alueeseen, joille tulee vahva valtakunnallinen ministeriön ohjaus. Alueiden pohjana ovat nykyiset erityisvastuualueet eli Helsingin, Tampereen, Turun, Kuopion ja Oulun yliopistosairaalat. Ne päättävät palveluista, jotka kunnat tai kuntayhtymät tuottavat.

Kuntien rooli tarkentuu vasta toukokuulle tehtävässä jatkovalmistelussa. Sitä tekevät asiantuntijaryhmä ja peruspalveluministeri **Susanna Huovisen** (sd.) vetämä poliittinen ohjausryhmä, jossa ovat mukana myös oppositiopuolueet.

Lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä.

Kataisen mukaan viiteen sote-alueeseen päädyttiin siksi, että laaja sote-palveluiden integraatio ja kuntalähtöisyys ei olisi istunut nykyiseen perustuslakiin.

Myös Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n sana painoi: se on suositellut laajaa integraatiota ja vastuualueita, jotta kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuu.

Oppositio kiitteli

Kataisen mukaan jokainen puolue luopui jostakin periaatteestaan. Tuloksena ei silti ole ”vesitetty kompromissi.”

Myös maakunnallisia sote-alueita ajaneen keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä** hyrisi tyytyväisyyttään.

”Tämä prosessi on lisännyt luottamusta puolueiden välille ja ihmisten luottamusta politiikkaan.”

Perussuomalaisten puheenjohtaja **Timo Soini** vakuutti niinikään uudistuksen välttämättömyyttä kuntien talouden vuoksi ja tukeaan uudistukselle ja lähipalveluille.

Jatkossa sekä yksityiset että julkiset palvelut ovat mahdollisia.

Kukaan hallituksesta tai oppositiosta ei ”muistanut”, kenen idea oli alunperin kokoontua yhteiseen pöytään.

”Tämä on tällainen munakana -ilmiö”, Soini sanoi.

Sote-ratkaisulle saattoivat antaa vauhtia THL:n perjantaiset pyyhkeet siitä, että sote- että perustason alueet voivat lisätä palveluiden kirjavuutta ja ihmisten alueellista epätasa-arvoa. Sunnuntaina THL ilmaisi tyytyväisyytensä ratkaisuun.

EIJA MANSIKKAMÄKI

KIMMO HAIMI

Sekä hallitus että oppositio vakuuttavat, että lähipalvelut ja terveyskeskukset säilyvät.

KARI SALONEN

Kotimaisen energian korvaaminen tuontienergialla vaarantaa työpaikkoja, energiayhtiöt pelkäävät.

Energiayhtiöt vaativat lisää tukea hakkeelle ja turveveroa alas

Parikymmentä energiayhtiötä vaatii kotimaisen energian kilpailukyvyn parantamista. Yhtiöt alentaisivat turpeen verotusta ja lisäisivät metsähakkeen tukea.

Energiayhtiöiden perjantaisen kannanoton mukaan turpeen kilpailukyky on heikentynyt ja käyttö vähentynyt.

Syynä on turpeen verotuksen kiristyminen yli kaksinkertaiseksi viime vuoden alussa.

Tämä on samalla leikannut metsähakkeen tukea, sillä turpeen veron kiristyessä hakkeen tuki laskee.

Turpeen käyttö on vähentynyt myös siksi, että sitä ei ole saatu riittävästi. ”Uusien turvetuotantoalueiden lupasumasta johtuen turvetta on jouduttu korvaamaan kivihiilellä”, yhtiöt kertovat.

”Turvetuotannon luvitus vaikeutumassa”

Kotimaisten energiamuotojen kilpailutilanne on yhtiöiden mukaan heikkenemässä yhä.

”Hallitus on ensi vuoden alusta kiristämässä turpeen veroa ja alentamassa metsähakkeen tukea.”

Nämä toimet lisäisivät painetta siirtyä kotimaisesta energiasta fossiilisiin tuontipolttoaineisiin.

Muitakin uhkia on. Yhtiöt kiinnittävät huomion niin sanottuun turvepykälään, joka sisältyy ympäristönsuojelulain uudistukseen. Uudistus on eduskunnan käsittelyssä.

”Laissa on mukana epäonnistunut pykälä turvetuotannon sijoittamisesta. Toteutuessaan pykälä vaikeuttaa merkittävästi uusien tuotantoalueiden luvitusta.”

Yhtiöiden mukaan pykälä toisi turvetuotannon luvitukseen ”kohtuutonta harkinnanvaraisuutta”.

Ne vaativat turvepykälän poistoa tai ainakin sen soveltamisalan rajausta.

Kotimainen korvautuu kivihiilellä

Yhtiöt arvioivat, että metsähakkeen tuen leikkausten vuoksi uusiutuvaa puusähköä on korvautumassa kivihiilellä määrä, joka vastaa Suomen koko tuulivoimatuotantoa.

Tuontienergian käyttö kotimaisen sijasta nostaisi sähkön ja lämmön hintaa. Vaarana on myös työpaikkojen väheneminen.

ANTTI KANTOLA

Mitä pidempään terveenä, sitä vähemmän menoja

Väestön terveyden parantaminen ja sosiaalisista syistä johtuvien terveyserojen kaventaminen ovat parhaita keinoja, kun yritetään ehkäistä terveydenhoidon kulujen taakkaa julkisessa taloudessa pitkällä tähtäimellä. Näin muistuttaa Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tutkimus.

Tutkijat **Jan Klavus** ja **Jenni Pääkkönen** ovat arvioineet julkisen talouden kestävyysvajetta eli sitä, kuinka niin kunnat kuin valtio selviävät peruspalvelujen tuottamisesta suhteessa odotettuihin verotuloihin tulevina vuosikymmeninä. He ovat vertailleet viime vuosina tehtyjä laskelmia, joissa kestävyysvaje on vaihdellut laskentatavasta riippuen kahdesta miljardista 11 miljardiin euroon.

Merkittäviä säästöjä voidaan tutkijoiden mukaan saavuttaa etenkin sillä, että vanhusten pitkäaikaishoidon tarve siirtyisi myöhäisempään ikään. Mitä terveempinä kansalaiset siis säilyvät, sitä vähemmän he viimeisinä elinvuosinaan tarvitsevat hoitoa, vaikka elinikä piteneekin.

Toinen tärkeä tekijä on purkaa hoitovaihtoehtojen laitosvaltaisuutta. Myös perusterveydenhuollon tuottavuutta pitää edelleen parantaa.

Omarahoitusta lisättävä harkiten

Raportissa suositetaan lisäksi, että valinnanvapautta hoito- ja hoivapalveluiden välillä lisätään asiakkaan iän ja tilanteen mukaan. He myös kehottavat harkitsemaan käyttäjien maksaman rahoituksen lisäämistä joissain palveluissa, kunhan maksut on suhteutettu palvelun saajan taloudelliseen tilanteeseen.

Terveydenhuollon kulujen kasvua voitaisiin Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen arvion mukaan hillitä jo lähivuosina verrattuna siihen, mitä tähän asti on laskettu. Vuoden 2035 jälkeen menot saattavat oikein toimittuna jopa pudota nykyisen alle.

Laskelma perustuu ennakkotietoon, että terveydenhuoltomenot ovat vuonna 2015 5,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Kustannuksia on arvioitu vuoteen 2060 asti.

Klavus ja Pääkkönen painottavat, että pitkäaikaishoidon rakenteellisten muutosten ohella terveys- ja sosiaalipolitiikassa tulee keskittyä toimiin, joilla tähdätään kaikenikäisten kansalaisten terveyden parantamiseen ja erityisesti sosioekonomisten terveyserojen kaventamiseen.

Yksittäisistä palvelumuodoista ja hoitokokonaisuuksista tulisi voimavaroja siirtää niihin toimintoihin, joiden kustannusvaikuttavuus on tutkimuksin osoitettu korkeimmaksi, raportissa tähdennetään.

Maahanmuuton kohtuullisen suurellakaan kasvulla ei todettu olevan suurta vaikutusta terveydenhuollon menoihin.

KAIJALEENA RUNSTEN

SOTE-UUDISTUKSEN TAUSTA

Hoitomenot ja julkisen talouden vaje

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus vertaili EU:n, valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen laskelmia julkisen talouden menoista vuosilta 2011–2013.
Suurin vaje on 11 miljardia, pienin kaksi miljardia euroa.
Laskelmien eroa selittää se, minkälaista hoivaa ja hoitoa ikääntyneiden ihmisten arvioidaan tarvitsevan eliniän pidentyessä.
Hoito- ja hoivapalvelu sekä eläkkeistä aiheutuvat menot muodostavat yli puolet julkisen talouden kestävyysvajeesta.
Selvästi suurimmat sosiaali- ja terveyspalvelujen (sote) erät ovat hoito sairaaloissa ja terveyskeskusten vuodeosastoilla.
Kolmantena tulevat Kelan korvaamat lääkkeet.

Kalatiirojen nestori Suomesta

Maailman vanhin kalatiira on suomalainen, kertoo Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus. Vuonna 1980 Hirvensalmella syntynyt ja rengastettu yksilö tavattiin tässä kuussa Namibiassa.

Liki 34-vuotias tiira löi lajinsa aiemman ikäennätyksen yli kymmenellä vuodella.

Suomen lintujen nestoriksi kalatiira ei ainakaan vielä pääse.

Pernajassa rengastettiin 36 vuotta sitten vuonna 1978 jo tuolloin aikuinen etelänkiisla, joka viime kesänäkin palasi uskollisesti pesimäluodolleen. Ruotsissa eräs etelänkiisla on elänyt lähes 43-vuotiaaksi.

STT

Kettujen hinnat pitivät minkinnahkoja paremmin

Ylituotanto romutti minkinnahkojen hinnat maaliskuun turkishuutokaupassa

Perjantaina päättynyt turkishuutokauppa Vantaalla ei yllättänyt, vaan hintojen laskua osattiin odottaa, toteaa kettuja ja minkkejä Halsualla kasvattava **Marko Meriläinen**.

Minkinnahkojen hinnat vajosivat liki puoleen, kun ketunnahoissa tultiin 25–40 prosenttia alaspäin syyskuun ennätyshinnoista. Nahat kuitenkin myytiin toisin kuin joulukuun huutokaupassa.

Meriläisen mukaan etenkin minkinnahoista on maailmalla ylituotantoa. Minkinnahkojen tuotanto on yli kaksinkertaistunut 2000-luvulla 85 miljoonaan.

”Yksinkertaisesti katto tuli nyt vastaan. Turkisala on syklistä ja pitkä nousukausi päättyy joskus. Mitä pidempään ja korkeammalle on noustu, sitä lujemmin tullaan alas.”

Taustalla on ylituotannon ohella muitakin syitä. Krimin kriisi tekee Venäjän ja Ukrainan ostajat varovaisiksi. Lisäksi lämmin talvi on vähentänyt turkisten kysyntää ja ostajien varastot ovat täynnä, Meriläinen toteaa.

Minkinnahkojen hinnat ovat nyt niin alhaalla, että vain huipputarhoilla kyetään edelleen tekemään tulosta.

Hintojen notkahdus vähentää väistämättä alan investointeja ja saattaa vähentää myös minkinnahkojen määriä ensi vuonna, Meriläinen arvelee.

Kettujen tilanne on Meriläisestä parempi kuin minkkien, mutta minkinnahkojen hintojen lasku heijastui myös ketunnahkoihin. Monet ostajat hankkivat molempien turkiseläinten nahkoja. Kun minkkiturkisten kysyntä hiipuu, tulosta haetaan ketunnahkatuotteista.

Ei ylituotantoa

Ketunnahoissa ei ole samanlaista ylituotantoa kuin minkinnahoissa, sillä tuotanto on supistunut jo valmiiksi 2000-luvun alusta. Silloin ketunnahkoja tuotettiin vuosittain 10 miljoonaa.

Kaksi vuotta sitten käytiin pohjalla ja tuotanto jäi 4 miljoonaan ketunnahkaan. Tämä vuonna tuotetaan ehkä 5 miljoonaa nahkaa, Meriläinen arvioi.

Pudotus kohdistui etenkin Kiinaan, missä ketunnahkojen tuotanto romahti 8 miljoonasta 2 miljoonaan. Suomessa pudottiin 2,5 miljoonasta 1,5 miljoonaan. Siitä on toivuttu niin, että tällä kaudella Suomessa tuotetaan 1,7 miljoonaa ketunnahkaa.

Vaikka ketunnahkojenkin hinnat laskivat, kasvattaminen on edelleen kannattavaa, Meriläinen arvioi.

Tosin rehukustannus pääsi karkaamaan viime vuosikymmenen hyvinä vuosina kettu- ja minkkitarhoilla.

Sinikettujen keskihinnat putosivat keskimäärin 38 prosenttia viime syyskuun huutokaupasta ja Shadow-kettujen hinnat jäivät 26 prosenttia alemmas, toteaa toiminnanjohtaja **Marja Tiura** Suomen turkiskasvattajain liitosta.

Minkkien hinnoista häipyi 40–50 prosenttia.

Tiuran mukaan perjantaina päättynyt huutokauppa osoitti, että laatua kannattaa tuottaa ja siitä ollaan edelleen valmiita maksamaan.

Kettutarhoille sertifiointi

Meriläinen kannattaa ehdottomasti sitä, että ketunnahoissa siirrytään sertifioituun tuotantoon. Nyt liki 90 prosenttia kaupan olleista kotimaisista ketunnahoista oli sertifioituja. Sertifiointi takaa, että eläimistä pidetään huolta ja ulkopuolinen tarkastaja käy varmistamassa olot tilalla.

Sertifioinnilla on merkitystä Euroopassa ja eurooppalaisille muotitaloille, mutta ei Aasiassa, missä sertifioitua tuotantoa ei ole eikä sitä vaadita.

Suomensupin nahat olivat maaliskuun huutokaupan menestystuotteita. Keskihinnat ylittivät 200 euroa, kun ketunnahoissa jäätiin 120 euron tuntumaan.

VEIKKO NIITTYMAA

JAANA KANKAANPÄÄ

Siniketun nahoille riittää kysyntää Aasiassa, mutta hintojen notkahtaminen koettelee alan kannattavuutta. Minkkitarhoilla tilanne on vielä tukalampi.

Panosta kauranviljelyyn!

Tutustu Takuusiemen-valikoimaan

Markkinoiden aikaisin!
EEMELI BOR
- Markkinoiden aikaisin kaura
- Iso valkokuorinen jyvä, hyvä hehtolitrapaino ja korkea valkuaispitoisuus
- Satoisa ja erittäin lujakortinen kaura rehu- ja elintarvikekäyttöön

Kauralajike suuriin satoihin!
STEINAR BOR
- Markkinoiden lujakortisin, melko myöhäinen
- Satokilpailujen menestyjä, oivallinen mylly- ja rehuteollisuuteen

Huikeaa laatua ja huippusatoa samassa paketissa!
IIRIS BOR
- Mahtavan satoisa, myöhäinen kauralajike
- Lujakortinen, suuri jyväinen, ohutkuorinen ja omaa korkean valkuaispitoisuuden
- Huippulaatuinen kaura elintarviketuotantoon

VAIN AGRIMARKETISTA!
Tutustu koko Takuusiemen-valikoimaan osoitteessa: www.agrimarket.fi
AGRI MARKET